

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Conversio Magni Avgvstini, Postea Hypponensis Antistitis Maximi

Werner, Ignaz

Lincii, M DC XCII.

Pars Prima. Veritas ostendit Augustini genio, quàm vanis pascaturà Mundo gaudiis, quamque amissâ tranquillæ mentis libertate, damnosam vivat servitutum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-70025](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-70025)

Pars Prima.

Veritas ostendit Augustini genio,
quàm vanis pascatur à Mundo gaudiis, quam-
que amissâ tranquillæ mentis libertate,
damnosam vivat servi-
tutem.

SENTENTIA.

*O Amatores mundi! cuius rei gratiâ militatis? major
non esse poterit spes vestra in mundo, quàm ut amici
mundi sitis: ibi quid nisi fragile, plenum periculis?
per quæ pericula pervenitur ad majus periculum.
in lib. Confess.*

§. I.

Mundus genium Augustini ad con-
summandam suas inter cupedias virentem
ætatem animat.

SENTENTIA.

*Ecce turbat Mundus, & amatur; quid si tranquillus
esset? formoso quomodo adhereres, qui sic fœdum
complecteris? flores ejus, quomodo colligeres, qui à
spinis non revocas manum. in Psal.*

Re-

Spina Rossa

CORDON ROSSO

Spina Rosis

tegitur

Coronemus

nos Rosis.

Franz Marchberger del.

Johann Georg Schickler sculp.

1000

1000

Resipisce, quisquis aureæ ætatis facem
 Squalore condis in ruinam;
 Et fusca noctis atrox
 Præfers faventi Cynthio.
 Non ille tutò fugit anfractu necem.
 Qui per salebrosos meatus;
 Silentique tetricos
 Mæstus fatiscit angulos,
 Vernantis ævi; nec memor sortis suæ:
 Quam sæpius tamen sinistra
 Tollunt malorum somnia,
 Fæcunda mater nubium.
 Quid inquietas pectus in curas trahis?
 Florem virescentis juventæ
 Squalente luctu conteres;
 Dabisque fati victimam?
 Dum blanda spirat aura, remige est rati
 Utendum, & hortantis Favonii
 Parere pronum risibus
 Salo volanti convenit:
 Sic solis æstu percito accelerat iter
 Pressum viator, nec supini
 Expectat orbem Cynthii;
 Dum fusca mater siderum
 Cogat senatum stelleâ undantem face,
 Mundique totius superbo

Oculo

Oculo papaver ingerat,
 Morpheusque pandat somnia.
 Lætare, dulcis stercule ! adversum tuæ
 Molimen ætati, secundo
 Felicitatis inclytæ
 Umbone fortis impete :
 Nebulas repelle cordis, & frontem jocus;
 Lumina serenet risus, omnes
 Anni juvente floridæ
 Duci voluptæ serviant.
 Phylyrâ coronæ crispulum cingant caput;
 Violæ, rosæque, quodque odoris
 Regina florum protulit,
 Aut quod Cupido concitis
 Remis sequendum duxit : his velum dare
 Decet flabellis, ne senecta
 Mare scat ætas, aut vigor
 Triste in sepulchrum decidat.
 Exeste curæ, pectoris nubes graves
 Dispellat aura mitior, sic
 Rosea quiete pristinx
 Serenitati consules.

Latet Anguis in herba.

In Nouissimis

mordebit ut coluber
proo. 273.

Franz. Marchberg del.

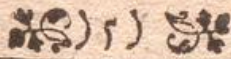
Jo. Ge. Schickler sculp.

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

ad huc in 21

in hunc in 21

§. II.

Dehortatur Veritas , latentesque,
fraudes detegit Augustini genio.

SENTENTIA.

*Mundus iste periculosior est blandus ; quam molestus,
magis cavendus , cum se allicit diligi ; quam cum ad-
monet, cogitq̄, contemni. Aug. ad Dioscor.*

Siste ! quid cursum petulantis ævi,
Insolens laudas , volucris juventa ?
Mæsta decurrent lachrymæ per ora ,
Proteres vernas capitis coronas :
Sperne marcentes violas, rosasque ;
Cypridos plausus ; vaga vela cordis ;
Itur in præceps, scopulosque, syrtes,
Atque ruinam.

Quando post lapsos sine nube soles
Arbiter vitæ rigidus, necisque,
Quidquid admisit petulantis ævi
Ardor , expendet Themidos bilance ;
Heu ! quibus se se latebris nocentes
Occulent ? nusquam trepidis asylum,
Pallium nusquam vitiis, dolisque :
Conde speluncis Acherontis atri
Crimen ; heu ! frustra radiis supernæ

Lucis

Lucis offundes tenebras : cave ! nam
Nullus, heu ! nullus locus ab illo

Vindice tutus.

§. III.

Veritas tres animæ potentias gravem
suam sub mundi jugo servitutem ; & vincula
querelantes ; & deplorantes præsentat
Augustini genio.

SENTENTIA.

Vincula hujus mundi asperitatem habent veram ; jucunditatem falsam, certum dolorem, incertam voluptatem, durum laborem, tinsidam quietem, rem plenam miseria ; spem inanem beatitudinis. D. August. in soliloquiis.

Lachrymæ Memoriam.

Ferrea conditio ! quâ, munde, tyrannide
sævis !

Servili scelerum compede nexa gemo.

Vincula dura, meis non debita vincula dextris
Perfero, nec collo vincula nata meo.

Ah quibus ! ah ! quantis pressit fortuna lupatis ?

Dum cælo genitam perfida terra tenet.

Vincula quis siculo vos nexuit ære Pyracmon

Quæ lypare nostras jussit ære manus :

Strin-

Franz Marchberger. del.

Johan Georg Schickler. sculp.

212

Universitätsbibliothek Paderborn

Stringimur à scelerum, cœlo fata filia, ferro,
 Serva voluptatis facta misella gemo.

Quàm malè mortales se credunt lusibus orbis!

Heu mihi! quanta brevis funera lusus alit!

Quam malè mendacis sulcamus flumina ponti

Flumina fœdifrago præcipitata noto?

Quam malè vicino vicini ludimus igni?

Non patitur faciles flamma tyranna jocos.

Debueram cavisse dolos, vitasse procellas,

Nec Labyrinthis vota secare viis.

Fabula Caucasæa religatus rupe Prometheus,

Fabula, qui roso viscere pascit avem.

Fabula, pervigili quæ custodita Draconi,

Andromede surdâ caute ligata gemit.

Fabula, quam Danaem Jove de plus imber

(inaurat;

Fabula, Lethææ ferrea claustra specus.

Carcere clausa gemo, sed sum mihi causa do-

(lorum:

Cur volui membris vincula ferre meis?

Vincula cur volui mendacia gaudia mundi,

Æra nec invitas implicuere manus.

Ah! memini: poteram decurrere libera cœlos,

Nec tenuere meos vincula dura pedes.

Quam niveum nostris micuit natalibus astrum!

Viximus, & pleno Cynthius igne fuit.

Vixi-

Viximus, & pleno libertas aurea vultu,
 Direxit blandas, quæ placuere, vias.
 Quàm bene sidereis aptabam cursibus alas:
 Innocuas licuit circuiisse plagas.
 Non Ganimedæus sublimior iuerat ales,
 Aut victor Danaes altior iuit olor.
 Et rapuere animum rosei spectacula cœli,
 Quasque suas voluunt lunaque, solq; rotas.
 Bellerophon melior nativis concita pennis,
 Arcanas adii perpete mente domos.
 Donec ubi mundus clausit vestigia reti;
 Multaque furtivis stamina clausa viis.
 Me quoque fallaci delusit perfidus astu,
 Factaque sum sceleri præda cupita meo.
 Quæque Cupido dolos, & recta pericula cudie
 Retia Arachnæo callidiora dolo.
 Et velut arcanis latet auceps abditus umbris,
 Aligeroque parat vincula recta gregi:
 Et modo pennigeras imitatur fistula voces,
 Suspectoque trahit carmina ficta labro;
 Et modo viscoso frondes intersecat hamo,
 Et modo fallaci vimine fallit avem.
 Et modo mentitos vicino stramine clathros,
 Spargit, & in patulo grana dolosa solo:
 Sic sua deludit servilia pectora mundus,
 Et trahit Ambiguo blanda volupta gradu.
 Hinc

Hinc ferale struit Styge nata superbia ferrum;
 Hinc sua Acidalius retia nequit amor:
 Hinc sua livor edax malè condita stāina torquet;
 Hinc tristes posuit lugubris ira dolos.
 Ambitio rigidos tendit inæstissima nexus,
 Hinc sua tenfa premit sæva catena Cypris;
 Quà patet, explicitis laqueis incingitur orbis,
 Et sua fatalis retia culpa trahit.
 Quisq; sui sceleris, propriaq; est præda voluptæ;
 Qui perit; invitus non tamen ille perit.
 Crimen nēpe manent durissima vincula mortis,
 Et tandem rigida vincula dura Stygis.

Lacrymæ Intellectûs.

Nobile naufragiū, breve ver, pretiosa charybdis,
 Nectareum fulmen, vipera picta genis,
 Proditor arcanus, gratissima pœna voluptas;
 Suave jugum, Siren noxia, pulchra lues.
 Instabilis statio, pelagus grave, blanda ruina,
 Error dulcis, inops copia, suave jugum,
 Auratus carcer, pretiosa catena cupido,
 Sors rea, crudelis musica, ficta quies!
 Ludicra res animus; fallique, & fallere gaudet:
 Sed fraus supplicio non caret ista suo.
 Turpibus insidijs premitur malè lusa voluntas,
 Et perit in studijs mens quoque capta suis.

B

Ah!

Ah! quoties monui, vitreis ne fide procellis;
 Quælibet in tumulum panditur unda tuum.
 Ah! quoties monui; feralem desere callem,
 Hic Labyrintheus retia callis habet.
 Tu tamen Idaliæ malè credula mentis amori
 Quæsieras manibus vincula nata tuis.
 Tu libertatis Nomen, regnumque perosa,
 Malueras sceleris vivere serua tui.
 Et laquei placuere stygis, menti que voluptas
 Fallax, & duri fibula dura jugi.
 Sic cœlo genitam fatalis luserat error,
 Atque voluntatem ficta volupta premit,
 Non alius propriæ, tu maxima causâ querelæ,
 Cur placuit tacitis interijssè dolis?
 Intereagemimus, nec spes est ulla salutis;
 Nî mundo velles dicere: munde vale!
 Mens cæca in tenebris errorum saucia languet,
 Nec bona, quæ agnoscit, crimina velle sinunt.
 Aurea libertas nostro malè perdita lusu,
 Concita Pegaseo tergore Diua redi!
 O! quoties volui disrumpere vincula collo.
 Assertasque jugo tendere prompta manus?
 Perdita lucta fuit, strinxit violentior orbis,
 Ter volui, lapsæ ter cecidère manus.
 Sæpe animo Morpheûs mendacia gaudia finxit,
 Vincula ceû ruptâ compede rupta forent:
 Sed

Sed roseos ubi Phæbus equos Gangetide ripâ
 Extulit, in vacuos spes abière jocos.
 Mens veteri damnata specu sua funera pensat,
 Et dolet antiquo delituisse jugo.
 Perfida spes quoties mendacia gaudia fingis!
 Quæ fieri poterant, facta fuisse refers.
 Sic ludit malè suada fidem, sic credulus undis
 Tantalus ancipites luditur inter opes.
 Interea patimur, crescit dolor expectando,
 Nec superest, miseræ qui ferat ullus opem,
 Sed frustra queror, hîc scelerû fit pœna voluptas,
 Dum mentita suum gaudia fulmen alunt.
 Fistula dulcè canit, volucrem dū decipit auceps,
 Sed lessum volucri fistula blanda canit.
 Aspice, quam juncto socientur crimina nexu,
 Fitque secuturæ noxa catena prior:
 Annulus anterior post se trahit orbe sequacem,
 Ut generat culpam prævia culpa novam.
 Flamma parit flammam, centum parit una favillas,
 Fitque novæ Phœnix altera flamma pyræ.
 Fertilis ars scelerû, genitrix fœcunda malorum,
 Hydra resecta caput, pullulat hydra caput.
 Quàm multo scelus hoste nocet, crudelis in iram
 Non satianda uno funere Parca premit.
 Ingenium scelerum modico non pascitur ausu,
 Crescit; & unius lachryma mille dabit:

Sic glomus in funē, sic gutta excrescit in æquor,
 Et scelus est sceleris poena, parensque, novi.
 Frustra est; æternū mundana piacula plangam:
 Nī mundum fugiam, non levat ulla manus.

Planctus Voluntatis.

Sic ergò imperiis jacet hic assueta voluntas,
 Nec bona, quæ vellet vincula velle sinunt.
 Nulla, dolo delusa, brevi concredita claustro,
 Septa fenestrati carceris ales amat,
 Quas malè deseruit, fallenti credula, sylvas,
 Nativas nemorum tentat adire vias:
 Et trahit invitus, quæ traxit aratra juvencus,
 Quin juga de collo mallet abesse suo.
 Et sua captivus condemnat vincula servus,
 Et reus à pedibus flebile limat onus.
 At mihi fatali constrictæ compede mentem
 Tristia festivos vincula lusus erant.
 Quin volui captiva trahi, placuere catenæ,
 Et placuit mundi dura catasta mihi.
 Hæc est ergo meis bene debita poena medullis,
 Ut mihi spes hilari nulla rediret ave;
 Ut mihi perpetui glomerentur ab athere luctus
 Nec careat miseris hora vel ulla malis:
 Olim caucaseum gemit, qui raptus ad antrum,
 Herculis appositam tempore sensit opem.

Andro-

Andromede monstros quondā peritura marinis,
 Jam tenet astringeros Cephas alma lares.
 Fusca serenato terguntur nubila cælo,
 Et puro revehit Cynthius axe diem.
 Ipsa freti reparat fugitivos Delia fluctus;
 Cùm tingit reflui littora sicca maris.
 At mihi quis gravibus fluxit sine luctibus annus,
 Quis mensis vacuus? quæ sine nube dies?
 Non me puniceæ Pallantidos hora salutat,
 Et vehit indomitos horrida Juno Notos.
 Semper acerba sonat feralis nenia lessi
 Quàm felix fueras, tam miseranda jaces.
 Quidquid erat, fateor, quod amari possent, habebas
 Innocua: ex oculis, quidquid obesset, erat.
 At modò sub mundo tam dispare vivimus ævo,
 Quàm Phœbi à piceâ dissidet aula stygis.
 O scelus! ô mundi momenta invisâ tyranni!
 O utinam liceat deposuisse jugum!
 O liceat primos revidere sub æthere soles!
 Quàm mihi non ultrò tam mala vita foret?
 At gemimus miseri, crescunt cum luctibus anni,
 Et cum annis gravior fors mihi semper adest:
 Nempe catenato veniunt fera crimina nexu,
 Crimina Sisyphijs crimina digna malis:
 Interea sævis teneor captiva catenis,
 Heu mihi! quàm tristi compede juncta gemo?

Atq; ita, quæ Dominã sectabar ab æthere sortem
 Heu! subeo famulas non reparanda dies.
 Illa ego, quæ quondã. Sed justũ comprimo sensũ;
 Afflictæ satis est, posse gemendo loqui:
 Non mihi sum similis; cecidit mea gloria formæ;
 Ah! quæ tunc facies, cùm steteramus, erat?
 Suspiro, quando memini, cùm libera cœlo
 Vivebam, procul hinc crimen, & omne jugũ.
 At nunc pró Superi! quàm dispare vivimus ævo?
 Perdita funestâ compede juncta trahor.
 O veteres anni! saltem liceat meminisset
 Lenimen quoddam est, si meminisse licet.
 Floruimus quondam, nos non pudet ista fateri,
 Nam tellus fato non caret ulla suo.
 Floruimus, fateor, sed marcuit ille meorum,
 Qui florum viruit super amandus honor.
 Sed quàm difficile est! utinã tandẽ aurea surgat,
 Quæ mœstâ tegitur jam mihi nube dies.
 Interea austeris premitur malè serua voluntas
 Vinculis, libertas vera nec ulla favet.
 Squalida centeno castigo crimine vitam,
 Undique vulneribus faucia mœsta gemo.
 Ah dirus nimium carcer! funesta cupido!
 In te captivæ quot periêre animæ?
 Funera quid memorẽ, nã hæc pestis funerat orbẽ,
 Effoditur tumulo quæque volupta suo.

O de.

O desiderijs malè credula turba nepotum!
 Non sapi exemplum, perdita turba, patris?
 Siderei colles! o Dædala mœnia cœli!
 Vos misera in mundi carcere clausa vocat!
 Cernite, quàm scelerum tenear captiva catenis!
 Cernite quàm tristi compede mundus agat.
 Ah! quoties rutilas contestor in æthere stellas?
 Cum sole innocuas prona novare preces?
 Ah! quoties simul ore filès, lacrymâte loquebar
 Corde; in flammigeras pectora fixa faces;
 O mea si lachrymis mollescere vincula possent!
 Illa forent lachrymis mollia facta meis.
 Soepè fenestrat, quæ planxerat abdita clathris,
 Libera disrupto vimine plaufit avis:
 Et lasso Corydon demit juga dura juvenco,
 Rustica nec semper ducit aratra pecus.
 Sic ego funereæ tulerim sat claustra voluptæ,
 Ah satis! ingemuit pondere pressa manus.
 Post tot fata novum miseræ date sidera Janum,
 Et date fortunâ liberiore frui.
 Demite, quos animus tulerat, pia Numina, nex.
 Non erit hæc vestræ gratia prima manûs.
 Inter mundanas; ut acanthis stridula, spinas
 Expectabo piam, quæ levet, axe manum.

§. IV.

Veritas Divina consolatur 3. animæ Augustini potentias, sub jugo mundi gementes, seque eis futuram brevè felicem Ariadnam promittit.

SENTENTIA.

Discite in hoc mundo supra mundum esse, & si corpus geritis; voluet in vobis ales interior. In serm.

Veritas Divina.

SPes non delusit, solvam vos carceris antro,
 Quæ premit, aeterno non premit ira modo;
 Dextera compedibus, solvetur nexibus artus,
 Et cadet immitis flebile Ditis onus.
 Jam melior faciles aptavit Perseus alas,
 Et niveo curret Cynthius actus equo.
 En nova libertas meliori punicat ostro,
 Adquæ novam vitam libera corda vocat.
 Plaudite! sidereo libertas aurea passu
 Evocat, infelix rumpere vincla Stygis

Me

1010

Edixit me 96

Fatales prodit calles.

Eduxit me de

lacu miseriae. Psl. 39

P
E
M
D

Plaudite! nam excusso redimuntur brachia nodo,
Post liceat caelo liberiore frui.
Effugitis falsi fallacia stamina mundi,
Innocuo lapsu vincula vestra cadent.
Me Duce felices decurret libera calles
Quaelibet, & dabitur, currere pacis iter.
Dux vestros Ariadna pedes moderabor, ut inde
Non ultra impediunt retia tecta gradum.

§. V.

Augustinus quetelis trium potentiarum
animæ commotus, inter amorem, & fu-
gam mundi fluctuat.

SENTENTIA.

*Tu qui imperasti ventis, & mari, & facta est tran-
quillitas magna, veni; & gradere super fluctus cordis
mei, ut tranquilla & serena fiant omnia mea. Me-
dit. c. 27.*

Augustinus.

Qualiter ambigujs jactata carina procellis
Arbitrio pelagi marmora crispa secat.
Et modò pulsa salo Boreales sustinet iras;
Et modò tranquillas navigat arbor aquas;
Prælia ventorum, pelagi simul otia libat;
Ancipitiquè salus pendula puppe natat:
Sic Zephyrus me sæpè vocat crispantibus auris;
Sæpius implacidas detonat Auster aquas.
O faciles juvenili animo concedite soles!
Ne mea fatali spes Aquilone ruat!

Omnia

1771

LIBRARIUS

Vindobona

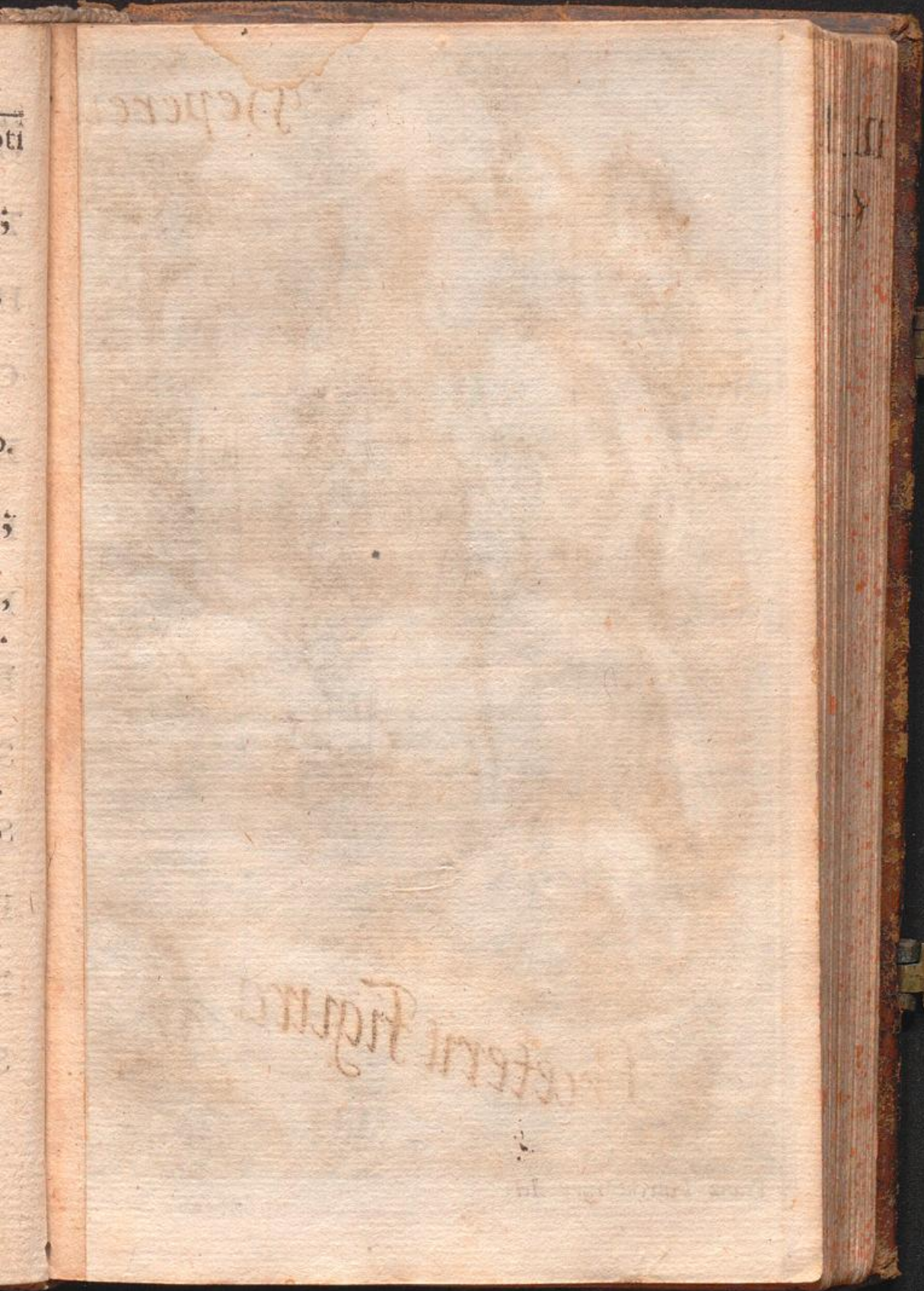
EST. COL. MUSEI. HIST. NAT. VIENNAE

O mea Ledæi fortunent carbasa fratres,
 Odoniæquè ferant pendula fata faces!
 Tyndaridæ gemini per crispa pericula Divi!
 Vos mea felici flectite vela manu.
 Heu mihi! septeno revoluta furore charybdis
 Sorbet inexpleto robora rapta sinu.
 Cæruleos hinc Scylla canes metuenda profundo
 Exerit, incautas implicitura trabes;
 Et furit Æolijs commotum curribus æquor:
 Heu mihi! quas furias, dū tumet æquor habet!
 Hinc vitreis formosa genis Achelois amores,
 Mendacisquè labri gaudia ficta sonat.
 Et Zephyro crispante salum componitur æstus;
 Naufragioquè minax otia fluctus agit
 Et favet ambrosiis instratum floribus æquor;
 O quas delicias, dum favet, æquor habet!
 Sic geminꝰ me stringit amor: sua castra voluptas;
 Et melior virtus æmula castra locat.
 Sæpè, vale, dixi, frontem mentita voluptas;
 Parturit Hybla necem, funus Hymetus habet.
 Floribus immixtus protendit aculeus hastam,
 Dum latet, incauto vulnerat ira rubo.
 Nobile naufragium, flos temporis, aureus hostis,
 Anxia spes, cita mors, lena volupta vale!
 Sæpè tamen redeo, desertaque castra saluto,
 Quæquè mihi quondam displicuere, placent.
 Sic

Sic fugio, & maneo, geminique cupidine voti
 Anxius ambiguo littore vela paro.
 Hinc amor, hinc odium comisso Marte duellant;
 Quæ volui, nolo, noloque, quæ volui.
 Pugna gravis, malè tuta quies; victoria lenta;
 Quando suo poteris sistere vota loco?
 Ite soporata simulatis hostibus aula,
 Ite; tegit Tyrias perfida spina rosas:
 Herba tegit colubros; viridi mors sibilat antro.
 Materiam tumuli quilibet hortus alit.
 At rursum ambiguos revocat fortuna labores;
 Mundanæque, trahortactus amore via.
 Quid faciam? cui dura negat fortuna quietem,
 Quem spes ambiguo flatque, reflatque salo.
 Infelix! quæ fida faces Cynosura ministrat?
 Aut quis inextincto Castoris igne vehit?
 Infelix, quò vela feram? quo littore sistar?
 Hinc metuo Zephyros, hinc metuo ora Noti.
 Ecce Duces geminæ statuunt sua signa juventæ;
 Me vocat hinc virtus, inde volupta trahit.

(o)

PARS

Faint, illegible handwriting in the upper left corner.

Faint, illegible handwriting in the lower center area.

Franz Marchberger del.

Johan Georg Schickler sculp.

f. 29

